

Răsăritul nostru

Unicul organ Surdo-pedagogic din țară

Director: V. DIMITRIU-LEORDA

Abonamentul 100 lei pe an pe velină

Redacția și Ad-ția: Cal. 13 Septembrie No. 8 București 6

Tragedia surdo-muților din România

Un institut model:

În nici într'un stat din lume nu este așa de neglijată și superficial tratată problema surdo-muților ca la noi în România cu un procentaj de 8 la sută din 19 milioane și 245 de mii de locuitori

În Uruguay cu 4288 de surdo-muți la o populație de 2 milioane de locuitori statul îi îngrijește și îi ocrotește din leagăn până la moarte. Legea sanitară din Uruguay este în așa fel de elaborată încât nașterile de surdo-muți scad (din an în an). Dacă mama este surdo-mută atunci statul, prin comuna respectivă, îi pune gratuit la dispoziție toate mijloacele necesare de creștere până la 7 ani, când copilul este luat și internat la școală, iar mama plasată în serviciu și tot odată primind un ajutor de 5 pesos lunar.

La noi surdo-muții sunt lăsați pradă valurilor vieții de mizerie. La noi partidele politice, ce au luat țara în arendă de 4 în 4 ani, nu numai că nici odată nu s'au ocupat serios de această problemă, ci din contra au căutat, mai caută încă, să beneficieze material de pe urma muncii și trăinului surdo-muților. De câte ori este vorba să se facă ceva, un cămin, un azil, un credit material pentru înființarea unei meserii, sau altceva, puternicii partidului politic la guvern te privesc cu ochii înholbați ca lupul ce își încordă ochii în fața mielului blând și nevinovat. Apoi mirosind că cererea respectivă a surdo-mutului nu oferă șanse de învârtală cu grase câștiguri bănești, ticălosul îți răspunde laconic: „statul nu are fonduri!” Pronunțând aceste cuvinte, respectivul ticălos nu își dă seamă că prin ele însuși el confirmă că în România de azi, stăpânită de partidele politice, domnește sistemul de sperțuială și că viața politică și economică este bazată, grație partidelor politice, pe corupție organizată și pe desordine socială premeditată. Partidul politic la putere, este factotum. El taie și spânzură

după cum îl taie capul, adică după cum îi dictează interesele de îmbogățire. Poporul și țara nu valorează nimic. El partidul politic, venal, corupt și ticălos, este atotputernic. Și această atotputernicie pe nimic legal bazată și pe nimic serios întemeiată este plătită și susținută de poporul credul și naiv.

În fața acestor fapte concludente și irefutabile este natural și logic ca numărul surdo-muților să fie în continuă sporire. Mai ales ținând seama că la noi legea sanitară existentă este departe de a putea combate eficient la sate și la orașe ravațiile tuberculozei, ale sifilisului și alcoolului, iar noul cod penal Carol al II-lea nu pedepsește concubinajul dela 18 ani în sus pentru băieți și dela 16 ani în sus pentru fete. Este oare nevoie să mai spunem că această gravă lacună în noul cod penal cauzează în mod conștient daune morale, sociale și naționale, statului național ce trebuie să se bazeze pe viața de familie bine încheată și întemeiată? Este oare nevoie să mai spunem că copilul din concubiaj este expus la abandonare chiar din clipa nașterii nu numai pentru surdo-muți ci totodată și pentru cei normali?

În numărul viitor vom arăta situația de jale și de mizerie a miilor de copii surdo-muți, pentru cari statul nu face absolut nimic. În schimb încarcă cu impozite și paraimpozite și pe surdo-muții maturi, istovindu-le puterile fizice și slăbindu-le forțele psihice. Vom trece apoi la școlile de surdo-muți din țară, arătând cum ministerul educației anticomun la dela cetățeni 10 MILIOANE PE AN pentru cele 4 institute de surdo-muți din cele 6 existente în toată țara, dintre cari cel din Focșani, condus de d. Gabriel Climescu, merită din toate punctele de vedere clasificarea de „FOCAR DE INFECTII FIZICE SI EDUCATOR DE REBELIUNI”.

GHEORGHE SIBIANUL

Așezământul de ocrotirea surdo-muților Timișoara

Inițiat în 1885 din inițiativa unui om de înaltă înțelegere și umanitate, la realizarea Banatului la Patria noastră din 1919 intrând sub autoritatea Onor. Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale prin a cărui largă înțelegere și neprețuitul sprijin material și moral, de care, de altfel, se bucură și așezământul de surdo-muți din Cluj, a asigurat o foarte bună funcționare.

De mult doream să-l văd, însă împrejurările nu mi-au permis decât în ziua de 24 Martie a. c. să-mi realizez această dorință cu ocazia unei comenzi statuare care a necesitat deplasarea mea la marile cariere de marmură dela Ruschița-Caransebeș.

Am rămas foarte impresionat de măreția acestui edificiu răsărit în plin centru al frumosului și industrialului oraș Timișoara; am rămas însă și mai impresionat de ceea ce mi s'a înfățișat ochilor: întregul interior

al acestui așezământ denotă o organizare din cele mai serioase, învățământul propriu zis predominant ca o programă de căpetenie care este meritul nu mai puțin de căpetenie a celui mai tânăr director, d. profesor Gheorghe Atanasie, care de 6 ani de când este director oficială cu ardoare demnă slujba către care se dedică cu o vocație înăscută. Corpul profesional al acestui așezământ este din cel mai ales și supus încrederii depline a energicului director. Curățenia predominantă peste tot ca și elevii cari sunt vioiși și plini de sănătate, în a căror privire duioase am văzut licărirea unei iubiri nemărginite față de profesorii lor.

În școală se predă și lucru manual, cel mai de căpetenie este al maeștrului tâmplar și sculptor surdo-mut Matei Haag.

Așezământul acesta are și o societate pentru ajutorarea elevilor insti-

tutului de surdo-muți, societatea a luat ființă la 10 lunie 1934 și e recunoscută persoană juridică și are de scop să contribuie la complectarea lipsurilor din institut ce se resimt în urma prevederilor bugetare de către minister

Institutul de surdo-muți din București calea Moșilor de sub direcția valoroasei doamne Sevastia Popescu și așezământul de surdo-muți din Timișoara, str. Doja 15 sunt podoabe ale învățământului nostru

Sunt informat că și cel dela Cluj și Cernăuți sunt la aceeași înălțime, ceea ce nu poate decât să ne bucure, regretăm însă nenorocita situație în care își trăesc ultimele zile cel mai vechiu institut de surdo-muți adică cel dela Focșani care a încăput pe mâna unor haimanele politice străine de rolul și chemarea școlii de surdo-muți.

V. DIMITRIU LEORDA

Frica de Dumnezeu mai presus de toate

Ca una ce am fost sortită de un crud și nemilos destin să fac parte din rândurile celor mai oropsiți ai soartei, a surdo-muților și deși copil, totuși păstrând un aer bătrânesc caracteristic copiilor nenorociți, am încercat pe cât posibil, să mă acomodez împrejurărilor nou create mie.

Alegându-mi o meserie frumoasă potrivită cu starea infirmității mele, care să-mi asigure existența mea în viitor și având mai presus de toate Credința în Dumnezeu am reușit frumos în viață, și am astăzi înjghebat un cămin, pe care au venit să mi-l înfrumusețeze cei patru copii, cei mai dragălași de pe lume cari sunt ai mei și pentru cari trebuie să muncesc. Deși am o atât de mare răspundere căreia știu să-i fac față, totuși găsesc timpul necesar să mă ocup de semenii mei surdo-muți, grupați în jurul Societății amicale a noastră. Ani de ani, mi-a fost dat să studiez și să cunosc atât de bine sufletul și caracterul surdo-muților. Majoritatea bărbaților, cărora Dumnezeu nu le-a hărăzit o inteligență aparte, au rămas datorită învățării slabe ce au primit-o la Șc. surdo-muților din Focșani, f. mediocri față de femeile, cari mai toate sunt absolventele Șc. de Surdo-mute de sub direcția Doamnei Sevastia Popescu.

Dar și aci ca și la Focșani, lipsește un factor educativ,

mai presus de orice. La Șc. de surdo-muți din Focșani, elevii băieți sunt complect demoralizați prin ceea ce văd zilnic, de ex. cum se perindă femeile dornice de avorturi la Infirmeria lor, condusă de o moașă. Apoi tratamentul ce li se aplică, fiind stălciți în bătlă, își trăesc viața ca niște vite, plini de raie, ruși ferfeniți, desculți și când îi vezi imprăștiți în curtea școlii lor murdare, seamănă ajdoma cu niște pui de țigani roind pe lângă șatra lor.

În comparație cu școala de fete surdo-mute din București care deși are un local necorespunzător nevoilor totuși Doamna Directoare, conștientă de marea datorie ce o are, își dă toată silința s'o ție cât mai curată și să nu ducă lipsă de nimic, nici învățământul să nu sufere.

Dar aci revenim la ceea ce am menționat mai sus. Pe lângă toate mai trebuie să avem ceva absolut necesar: învățământul religios în școlile de surdo-muți predate de un preot care la rândul-i să aibă o oarecare specialitate în învățământul surdo-muților, să zidească în sufletele micilor vârstare frica de Dumnezeu și respectul de aproapele.

Și de ce să vă spun exemple? am destule căci oridecâteori întâlnesc un bărbat surdo-mut sau o femeie surdo-mută, indiferent de educația primită în școală, am văzut sufletul lor negru de patima bărfiei și de a face rău semenilor lor. Inșă în

ultimul timp mi-am dat seama că prin rândurile femeilor surdo-mute ar face mult rău o doamnă, rea și bărfitoare și mai ales mincinoasă din cale afară. Sezizată de acest fapt am chemat pe numita doamnă la o parte și i-am spus că nu-i bine ceea ce face, nu-i frumos nici demn de ea care însăși e mamă, și, că trebuie să-i fie frică de Dumnezeu. Aducând vorba de Dumnezeu, dânsa mi-a spus că nu-i este frică de Dumnezeu, ea poate să facă cât mai mult rău și orișicând, căci așa a învățat la școala Domnului Ciorănescu pe când dânsul era Director la acea școală din Calea Moșilor.

Numita Doamnă spunea că Domnul Ciorănescu, care le era profesor, ar fi învățat elevele să facă rău fără frică de Dumnezeu, căci El nu le pedepsește, fiind surdo-mute. Uluită de acest răspuns, ca o viziune mi s'au perindat pe dinaintea ochilor fostele eleve ale D-lui Ciorănescu, care toate au educația vorbirei perfectă, dar sufletul lor le e negru ca și numele celui ce le-a fost profesor. Pot să le număr pe toate câte le cunosc.

Toate au un moral netrebnic: una e bărfitoare, alta e o târfă, cealaltă a făcut un copil cu un bărbat căsătorit alta s'a căsătorit cu tatăl său vătămantului surdo-muților, când vine undeva în inspecție, în loc să-și vadă de trea-

Urmare în pag. 2-a

Răvașe educative

de Smara

Lăugi Sanatorini, bătrân cerșetor, care odinioară fusese muncitor, harnic și cinstit, ajunsese așa de bătrân și de neputincios, încât într'o zi, fusese adus aci de sergenți, căci căzuse pe stradă, aproape mort de foame.

Cât era de șubred, el tot nu voia să stea de geaba, ci împletea la sacune de trestie și de paie, scărmana lână, făcea cuțite de carton pentru paste făinoase și pentru scrăbeală, spre a-și câștiga banii pentru o cafea și pentru soțta sa Gilda.

— Ce faci Sanatorine, ce faci? îi zicea directorul azilului. Nu ți-am spus să nu mai încurci zadarnic paici? Du-te, du-te în infirmerie, ne risipești paiele, ne amesteci și ne încurci lână, ne strici cartonul. Nu putem plăti niciun ban pentru munca ta.

Munca ta e ruină!... Suspînând bietul octogenar, se întorcea spre infirmerie, dîbînd scara, ușa, patul. Făcea o cruce, îngâna un Pater noster, și încrucișa mâinile pe piept cu fața inundată'n lacrimi murmura:

Poverea Gilda, Poverea Gilda, Directorul gîsindu-l de multe ori, astfel îi striga: Isprăvește Luigi, isprăvește. Ce-i mai ceri lui Dumnezeu.

Nu ți-a dat destul atâtea zile lungi și mereu-ți vin bani pentru cafea?

Cine te mai răsfăță și cu asta, o signiore, cine? Gilda, biata Gilda. În acest timp în stradă se

auzi un sunet de madolină sau un glas stîns care zicea: Nina da banda i scrupoli Su, via non dirmi di no Si, comagnazi in gondola, Sta notte mi verro Varda che notte splendida Le stelle brila in ciel L-e un specchio l'acqua e l'aria L-e un balsamo, l-e un miel.

Bătrânul, sări la fereastră, căci cunoscuse vocea Gildei, care cânta din ușă'n ușă și, cum câștiga un ban, alerga cu el la azil și-l da pentru a face plăcere bătrânului ei soț li da pentru cafeana lui.

Eram acolo când, odată cu dânsa, intră pe ușă infirmierul, aducând lui Sanatorini o cafea caldă.

— Bea Luigi, bea zise Gilda, cât voi trăi eu, tu vei avea mereu această băntură la care știu că ți-eai atât.

Iubirea mea nu te va părăsi niciodată nu, nu... Sala răsună de cea mai dulce și mai caldă sărutare, apoi cei doi bătrâni privindu-se, la lumina lămpii, îngânară:

Gilda, Luigi...

Directorul, atins de aceste ultime acorduri ale unei calde simfonii eșite din margine de mormânt, zise: Gilda, nu te mai obosi să cânti în stradă, tu femeie sărmună și bătrână, de azi înainte Sanatorini al tău, va găsi la noi cafeana lui; banii ce câștigi cu cântecul tău, nu-i mai da pentru gustul lui, ține-i tu pentru pâine...

Să-i fie pomână bietei mamei zise directorul azilului.

